בס"ד " וַיִּזְרַע יִצְחָק בָּאָרֶץ הַהִוא וַיִּמְצָא בַּשָּׁנָה הַהִוא מֵאָה שְׁעָרִים וַיְבָרְכֵהוּ ה' " (בראשית כו' יב) עלון מס 1075

ויזרע יצחק

שנה יט'

פרשת "וישלח" הפטרה: "חזון עובדיה" יח' כסלו תשפ"ז	יוצא לאור ע"י מדרשת "ויזרע יצחק" ע"ש יצחק בן חמו בר אסתר ז"ל	זמני השבת	י"ם	ת"א	חיפה
		כניסה	16:00	16:14	16:03
		יציאה	17:15	17:16	17:14
		ר"ת	17:53	17:50	17:50

הגיגים לפרשת השבוע

"עִם לָבָן גַּרְתִּי" (בראשית לב' ה)

צריך להבין מדוע עקב מתאר בפני עשו את כל המוצאות אותו אצל לבן, עד שיורד לפרטים שלכאורה מיותרים?

מתרץ ה"**אור החיים**" הקדוש שדרך אחים נאמנים ואוהבים זה את זה לעדכן אחד את השני בכל אשר יעבור עליו, הן אם הם דברים טובים והן אם הדברים רעים, ודבר דה מלמד על קרבת הלבבות, זו הסיבה שיעקב מספר ומפרט לעשו את כל מוצאותיו אצל לבן, בין טובות ובין רעות היא כדי למצוא חן בעיניו כשידע כי יעקב מאמין בו ונאמן אחוותו.

"וַיְהִי לִי שׁוֹר וַחֲמוֹר צֹאן" (בראשית לב' ו)

רבינו בחיי מזכיר את המובא במדרש על הפסוק: "ויהי לי שור וחמור" למה הקדים יעקב את השור לפני החמור? רמז לו שכבר נולד יוסף שהוא שטנו של עשו, על פי מה שכתוב: "והיה בית יעקב אש ובית יוסף להבה ובית עשו לקש ודלקו בהם ואכלום" (עובדיה יח') וידוע שיוסף נקרא שור שנאמר: "בכור שורו הדר לו" (דברים לג')

"וַיִּרְא יַעֲקֹב" (בראשית לב' זז)

מה מקור הפחד והיראה אצל יעקב? מבאר **הרמב"ן** שעשו סירב לקבל את שליחי יעקב ואת מנחתם, והשליחים מעצמם חקרו ודרשו וגילו שמה שהולך עשו לקראת יעקב ועמו ארבע מאות איש, אין זה משום כבודו של יעקב אלא כוונתם היא להילחם בו ועל כן חשש יעקב.

"וַיַּרְא כִּי לֹא יָכֹל לוֹ וַיִּגַּע בְּכַף יְרֵכוֹ וַתֵּקַע כַּף יֶרֶךְ יַעֲקֹב בְּהֵאָבְקוֹ עִמּוֹ" (בראשית לב' כו)

מבאר ה"**אלשיך**" הקדוש שכוונת שרו של עשו היתה לפגוע ביעקב ולשלוט בכולו. כי ידוע שיש עבירות הפוגמות בכל עצמות האדם, ויש עברות פרטיות שפוגמות רק באחד מאבריו. שרו של עשו חשב שיוכל לנצח את יעקב בזכות מצוות ישוב ארץ ישראל אשר אותה הזניח יעקב, או מצות כבוד הורים שיעקב לא קיים מספר שנים, ואלו מצוות הפוגמות באדם כולו. אלא ש"וירא כי לא יכול לו" אין שרו של עשו מצליח לגבור על כל עצמו של יעקב אז בקש לו מצוה אשר פוגעת באיבר פרטי. ופשפש ולא מצא רק זאת שיעקב נשא שתי אחיות עבירה המתייחסת אל הירך ככתוב על פרי בטן "יוצאי יריכו", ואז "ויגע בכף ירכו" כי מצא מקום בו יכול לפגוע ביעקב.

"וַיִּתְּנוּ אֶל יַעֲקֹב אֶת כָּל אֱלֹהֵי הַנֵּכָר אֲשֶׁר בְּיָדָם וְאֶת הַנְּזָמִים אֲשֶׁר בְּאָזְנֵיהֶם" (בראשית לה' ד)

מסביר ה"**משך חכמה**" שכוונת הכתוב "אשר באוזניהם" היא לנזמים שהיו באזני אלוהי הנכר ולא באוזני בני יעקב, וחייבים לומר זאת כי היו אלה תכשיטי עבודה זרה, דברים שהם אסורים להדיוט בהנאה.

לפי זה נראה שגם מה שכתוב "אשר בידם" מתייחס גם לעבודה הזרה, והוא על פי מה שאמרו חז"ל ש"כל הצלמים אסורים" ומוסיף רשב"ג ואומר "אף כל שיש בידו כל דבר". וכוונת מה שאמר "את כל אלוהי הנכר" היא שאלוהי הנכר הוא גם מה שבידם. "ואת הנזמים" אשר באזני אלוהי הנכר.

הסבר אחר ל"אשר בידם" הוא על פי הידוע שעבודה זרה של עובדי כוכבים, כל זמן שלא באו לידו של איש ישראל, גוי יכול לבטל אותה אך אם עבודה זרה זו באה לידו של ישראל כבר לא ניתן לבטל את העבודה הזרה. ולכן אמר "אשר בידם", שכיון שבאו אלוהי הנכר לידם שוב לא מועיל בהם ביטול. לכן הטמין אותם יעקב.

"נר ה' נשמת אדם" העלון מוקדש לעילוי נשמת כל מתי ישראל ובכללם:

הרה"ג אליהו דרעי זצ"ל בן סוליקה נלב"ע כג' אייר תשע"ז

יעל שלום בת גורג'יה ז"ל נלב"ע יג' תשרי תשפ"ז אליס-עליזה מורלי בת לאה ז"ל נלב"ע כב' שבט תשפ"ז

רחל קלדה בת דדא ז"ל נלב"ע יח' כסלו תשנ"א

תנצב"ה

מעוניין לקבל את העלון ישירות לתיבת הדוא"ל שלך? שלח מייל לכתובת: Yossef.Benhamo@gmail.com

העלון מיוסד לעילוי נשמת:

יצחק בן חמו בר אסתר ז"ל נלב"ע יג' אדר ב' תשס"ה

יצחק בנימין בר שורין ז"ל נלב"ע יג' אדר ב' תשל"ג

חביבה חיה בנימין בת גורג'יה ז"ל נלב"ע יא' ניסן תשס"ז

תנצב"ה

העלון ניתן להורדה באתרים הבאים: https://gilyonot.jewishoffice.co.il/ alonolam.com

נא לשמור על קדושת הגיליון

אין לעיין בעלון בשעת התפילה

"עִם לָבָן גַּרְתִּי" (בראשית לב' ה)

מסביר ה"**נעם אלימלך**" שאותיות "לבן" הן אותן האותיות של "נבל", שיצר הרע נקרא "נבל". ואחר שיזכה האדם לעבוד את ה' בשני יצריו כאמור "בכל לבבך" (דברים ו' ה) **בשני יצריך** (ברכות נד.), אזי היצר הרע נהפך ל"לבן", דהיינו הלובן העליון. ומתי יזכה האדם לכך? על ידי הכנעה שיחזיק עצמו בזה העולם כגר. וזוהי הכוונה "עם לבן", פירוש שזכיתי שהיצר הרע נהפך מ"נבל" ל"לבן" משום ש"גרתי" מלשון גירות, דהיינו שהחזקתי עצמי כגר בהכנעה גדולה. ולא עלה זה בידי בימים מועטים כי אם "ואחר עד עתה", כלומר שאחרתי בעבודה הזאת יום אחר יום ושנה אחר שנה.

"וַיִּירָא יַעֲקֹב מְאֹד וַיֵּצֶר לוֹ" (בראשית לב' זז)

"ויירא יעקב - שמא יהרג, ויצר לו - אם יהרוג הוא את אחרים" (רש"י).

נשאלת השאלה, לכאורה מדוע חושש יעקב פן יהרוג את עשו? והלא בדין הוא שיהרוג אותו מדין מה שאמרו חז"ל "הבא להרגך השכם להורגו" (סנהדרין עב.)?

מתרץ ב"**חידושי מרן הגרי"ז הלוי**" על פי מה שאמרו חז"ל על נירון קיסר שהיה ממלכי אדום והתגייר ויצא ממנו רבי מאיר, ונקרא רבי מאיר בשם "אחרים" כלשון הגמרא "מאן אחרים רבי מאיר" (הוריות יג) וזה מה שכתב רש"י "ויצר לו שמא יהרוג את אחרים" צר היה ליעקב שמא יהרוג את עשו, שממנו עתיד לצאת רבי מאיר המכונה בשם "אחרים".

"וַיֵּאָבֵק אִישׁ עִמּוֹ" (בראשית לב' כה)

שואל **רבי ישראל מאיר הכהן, ה"חפץ חיים"**, מדוע נאבק שרו של עשו עם יעקב אבינו? מדוע חיכה כל כך הרבה זמן, הרי היה יכול להיאבק עם אברהם או עם יצחק? אלא, תירץ ה"חפץ חיים", אברהם אבינו מסמל את ה"חסד", יצחק אבינו מסמל את ה"עבודה", ואילו יעקב מסמל את ה"תורה". שרו של עשו יכול היה לסבול את ה"חסד", יכול היה לסבול את ה"עבודה", אבל בשום אופן אינו יכול לסבול את ה"תורה". שכן התורה היא יסוד קיומו של עם ישראל, משום כך, בכל עת מכריז הוא מלחמה על התורה ולומדיה, ועלינו להירתם כולנו יחד למלחמה בו, ולנצחו.

"וַיֹּאמֶר שַׁלְּחֻנִי כִּי עָלָה הַשַּׁחַר" (בראשית לב' כז)

"שהגיע העת לומר שירה" (רש"י)

מפרש **רבי לוי יצחק מברדיצ'ב ב"קדושת לוי"** על פי המדרש שהמלאך מעולם לא אמר שירה עדיין ועתה הגיע העת לומר שירה. ויש להבין למה הגיע דווקא עתה העת שלו לומר שירה? ומתרץ שכל השרים של האומות אומרים שירה, ומתי אומרים הם שירה? כאשר עושה איזה אומה חסד עם ישראל, מזה מגיעה התגברות לשר שלהם לומר שירה. וכאן, לפי המדרש, המלאך היה שרו של עשו, וכאן עשה עשו חסד עם יעקב, והחסד הזה הגיעה ההתגברות לשר שלו לומר שירה. ולכן אמרו שמעולם לא אמר המלאך שירה ועתה הגיע העת שלו לומר שירה, כי מעולם לא עשה עשו עם יעקב חסד, ועתה עשה חסד עם יעקב, ולכך הגיע עתו לומר שירה.

"מִי לָךְ כָּל הַמְּזִמָּה" (בראשית לג' זז)

מסביר ה"**ספורנו**" שכוונת עשו היא לומר שהמחנה שהגיע אלי אמר לי "מנחה היא שלוחה לאדוני", מה כוונתך במנחה זו האם הכוונה היא למנחה של כבוד או למנחה של חסד שמא אתה חושב שאני צריך?

"וַיָּבֹאוּ עַל הָעִיר בָּטֻחַ" (בראשית לד' כה)

"בטוחים היו על כחו של זקן" (רש"י)

מבאר ה"**כלי יקר**" שהזקן שאליו כיוון רש"י הוא אברהם אבינו שהתפלל על בני יעקב כשיבואו לשכם כמו שפירש רש"י על הפסוק: "ויעבור אברם בארץ עד מקום שכם" (בראשית יב' ו). פירוש נוסף ל"בטח" הוא שבני יעקב היו בטוחים שהכנעני והפריזי לא יבקשו להתנקם בהם על אנשי שכם כי יאמרו מאחר שאנשי שכם מלו את עצמם הרי שהם כבר אינם משלנו ויתייאשו מהם.

"וַתָּמָת רָחֵל וַתִּקָּבֶר בְּדֶרֶךְ אֶפְרָת הִיא בֵּית לָחֶם" (בראשית לה' יט)

רבינו החיד"א מתפלא ב"**פני דוד**" בשם נימוקי רי"ד על יעקב מדוע לא הכניס את רחל לעיר וקבר אותה בדרך, הלוא העיר היתה סמוכה לה כל כך? ומתרץ שכיון שלא היתה כוונת יעקב לדור באותה העיר או אפילו אם היה קונה שם מקום וקובר את רחל שם, יתכן שאחר זמן היו גוזלים אותו וחורשים את אותו המקום לשדה או לכרם והיתה רחל מתבזה, לכן קברה בדרך במקום שאינו ראוי להיות לא שדה ולא כרם.

לרפואת כל חולי עמו ישראל, ובכללם:
פורטונה בת סימונה, פרלה בת שמחה, שולה בת גורג'יה, ספיר בת זהבה, עמית בת עליזה, עוז בן דבורה רחל, שמחה בת מרצדס, רות בת שמחה, רותם בת לוסי, גיא אורי בן רונית, משה בן רבי, יואל בן אלין.

הארות והערות ניתן להפנות לטלפון: 052-3268315 או בדוא"ל: Yossef.Benhamo@gmail.com

מדרשת "ויזרע יצחק" מרכז לתורה ושירה, בית כנסת "משכן שלמה" נווה גן פ"ת

"דף יומי" ימים א'-ה' 20:00-20:45	גמ"ח "יד יצחק": מבחר תפילין רש"י (ספרדי, אשכנזי, איטר)
לימוד טעמי המקרא יום ד' 18:30-19:15	גמ"ח "בית יצחק": ספרים ל"חנוכת בית" ו"ברית יצחק"
לימוד סידור תפילה יום ד' 19:15-20:00	לבירור פרטים ולהשאלה: בן חמו יוסף 052-3268315, 050-6292492

נא לשמור על קדושת הגליון

אין לעיין בעלון בשעת התפילה

הזכויות אינן שמורות. הפצה, לזיכוי הרבים, מותרת בכל דרך. "ואהבת לרעך כמוך" – סיימת לקרא, נא העבר להברך.